UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Quadragesimaoctaua illud: nec neophytu[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

uētus eſt. Aut melioꝛ ſit q̄ domus Abrahe, cui dictum eſt. Ejice ancillā, et filiū ei9. Aut melioꝛ ſit q̄ domus Iſaac: cui de duob9 geminis dictum eſt Jacob dilexi[a]: eſau aūt odio[b] habui. Simpliciter autem fateoꝛ charitati veſtre corā domino deo noſtro: qui eſt teſtis mihi ſuper animā meā: ex quo deo ſeruire cepi: quoniā ſicut difficile[c] ſum expertus melioꝛes q̄ qui in monaſterio ꝓfecerunt: ita nō ſum deterioꝛes expert9, q̄ qui in monaſterio defecerunt. Hinc arbitroꝛ dictū in Apocalypſi: Juſtus iuſtificet adhuc: & qui in ſoꝛdib9 eſt, ſoꝛdeſcat adhuc. Itē Cypriano coꝛnelius papa.

¶ Cōuicia perditoꝛum a via rectitudinis nos mouere non debent.

QUod ad nos attinet cōſcientie noſtre cōuenit ſemper dare operam ne quis culpa noſtra de eccleſia pereat. Si quis autem vltro & crimine ſuo perierit: et penitentiam agere, atq; ad eccleſiā redire noluerit: nos in die iudicij inculpatos[d] futuros credimus qui eoꝛum cōſulimus ſanitati: † illos ſolos in penis remanſuros, qui noluerint conſilij noſtri ſalubritate ſanari. nec mouere nos debēt conuicia ꝑditoꝛū, quo minus[e] a via recta et a certa regula non recedamus[f]: quā apoſtol9 inſtituit dicēs. Si hoībus placerē, chriſti ſeruus non eſſem.

¶ Diſtinctio.xlviij.

PRohibētur[g] aūt neophyti[h] in ep̄os oꝛdinari: vt qui heri erat catechumenus hodie nō fiat epiſcopus. q̄ heri erat in theatro[i], hodie nō ſedeat in eccl'ia. qui veſpe erat in circo, hodie nō miniſtret altario. q̄ dudum fuerat fautoꝛ hiſtrionum, hodie nō ſit cōſecratoꝛ virginū. Cauſa autē hui9 ꝓhibitionis eſt ſ͡m ap̄l'm, ne elat9 in ſuperbiā, tanq̄ȝ religio chr̄iana plurimū eo egeret, īcidat ī ruinā diaboli. Momētaneus[k] nāq; ſacerdos neſcit humilitatem obſeruare & modos ꝑſonarū, vel ſeſe ꝯtēnere: nō ieiunauit: non fleuit: non ſe coꝛrexit: non pauperib9 erogauit: In arrogantiā (q̄ eſt ruina diaboli) incidūt q̄ in puncto hoꝛe necdū diſcipuli fiūt magiſtri: et ſicut Innocēti9 ait. Miſerū[l] eſt eū fieri magiſtrū qui necdū didicit eſſe diſcipul9. Un̄ de eiſdē in Niceno conci. legitur.

¶ Neophytus in epiſcopum non eſt oꝛdinandus.

QUoniam multa ſunt ſi

a ¶ Dilexi.id eſt diligendum preuidi. †
b ¶ Odio.q.ſ.preuidi φ eſſet futurus malus.
c ¶ Difficile.i.vix.quandoq; ponitur pro nō: vt.j.q.j. principatus.ſic.ij.q.vij.§.biduum.
c ¶ Difficile. Nota φ difficile aliqui inueniuntur melioꝛes q̄ monachi. vnde hic euidenter colligitur ratio quare ille q̄ ex natalib9 maxime eſt irregularis, ꝓ monachatum fiat regularis: vt.lvj.di.cap.j.quia cum ſit perfectus in virtutib9 nō requiritur q̄ntum ad alia tanta perfectio in ipſo.xvj.q.o.j.legi.in fi.et adde id quod eſt.xix.q.o.vlt.non liceat.in auten.de mōachis, circa pn ci.colla.j. vbi dicit φ monachat9 maculam omnē tollit. & ſicut preſumitur hic pro illis qui in monaſterio profecerūt, ita preſumitur cōtra illos qui in monaſterio defecerunt. vnde patet φ ratione loci non preſumitur ꝓ aliquo: vt.xl.diſti.non loca.&.xij.q.ij.gloꝛia.in fi.et hoc verum eſt vbi perſona eſt nota: ſed vbi eſt ignota, ſemper preſumitur ꝓ ipſa rōne loci.xxiiij.diſt.quando.

QUod ad. ¶ Caſus. Oſtēdit papa φ prelatus debet eſſe ſollicitus in coꝛrectione ſubditoꝛum: et ſi non coꝛrigantur ad eius monitionem, nihil imputabitur ſibi in die iudicij: ipſi autem in penis perpetuis remanebunt. nec propter perditoꝛum conuicia a recta via debet prelatus recedere.
d ¶ Inculpatos. quia illud non eſt ex vitio noſtro, ſed alioꝛum: ſicut alibi vitium materie non imputatur artifici. Uel al's inculpatos. Arg. bonum ſi per aliquem nō ſtat quo minus aliquid fiat, id non eſt ei imputandum. ſimile.xxij.queſtiōe.ij.faciat homo.&.xxiij.queſtio.v.de occidendis.xliij.diſtinct.epheſijs. ſufficit enim vtiliter inchoari, licet non habeat effectum.ff.de negoc.geſt.ſed an vltro.§.j.
e ¶ Quo minus.ſ.ſ̄.diſt.xliij.ſcimus.
f ¶ Non recedamus. No.hoc minus, & nō, faciūt vnā affirmationem: †vt.ff.de verb.ſig.duobus.

PRohibentur. ¶ Hic intitulatur.xlviij.diſti.in qua proſequitur Gratianus.xiij.ca.apoſtolice regule, ſcilicet nō neophytum. Neophytus eſt.i.nouiter ad fidem conuerſus oꝛdinari prohibetur: ne crederet φ chriſtiana religio plurimum eo indigeret. Momētaneus enim ſacerdos humilitatem neſcit, & perſonarum modos: & ſepe in arrogantiam incidunt facti magiſtri qui diſcipuli eſſe nō nouerunt.
g ¶ Prohibētur. Hic ītitulat.xlviij.diſtinc.in qua proſequitur.xiij.& vlti.capit.apoſtolice regule.ſcʒ opoꝛtet oꝛdinandum non eſſe neophytum. Dicitur autē neophytus nouellus in fide † vel in religione. † prohibentur autem tales oꝛdinari, duplici de cauſa: ſcilicet ne incidant in ſuperbiam, putantes φ fides chriſtiana m'tum eis † indigeat: vel quia nondum eſt expertus ſtatum eccleſie. vnde neſcit ſe alijs cōfoꝛmare. Utrum autem ī aliquo caſu talis valeat oꝛdinari, dicet.j.diſtinctiōe.lxj.§.his omnibus.
h ¶ Neophyti. Non facile eſt tyroni committenda cuſtodia. nam culpa prodita is culpe reus eſt qui ei commiſit.ff.de cu.reo.non eſt facile.
i ¶ In theatro. hec ſunt ꝟba hieronymi ſuper epiſtolam ad Titum.
k ¶ Momentaneus. Longo enim tempoꝛe debet eſſe aliquis probatus: vt.xxiiij.diſtinctio.epiſcopi.in auten. quomodo opoꝛtet epiſcopos.§.ſancimus.collatione.i. et graue eſt inexpertos.&c.et.a.xix.queſtione.iij.monaſterijs.
l ¶ Miſerum eſt. Miſerum enim eſt eum fieri magiſtrum qui nondum foꝛmam diſcipuli aſſumpſit.j.lxj.diſtinc.miſerum. †

QUoniam multa. ¶ Caſus. Duo in hoc cap.per nicenum conciliū ſtatuūtur. Primū eſt φ neophyti non oꝛdinētur, licet quondam ex quadā neceſſitate con=

† Fuit em̄ hiſpid9 tā mēte q̄ corpore. lvj.diſ. naſci.in fi.
Gen. xxj.d.
Mala. j.
Apo. xxij.b.
† Inferioꝛ q̄ inducit ſ eo q̄ eſt lata: inducit ſ eo q̄ eſt ipſo iure. ... Gen.

† Scdʒ hoc exponemin9.i. non magis. q̄ ꝑ vt. al's ſine nō ſʒ hu.
Neophyt9.
† vt.j.ca.j.
† vt.j.ca.ij.
† vt in hoc.§.ꝟ.cā.
Joan.
perfectus nō cito q̄s fit.
† vt ex̄ de elec. officij. & ca.cū in magiſtrum.
Arch.

tra regulam fuerint ordinati: quoniam opus eſt mora temporis: et multa probatione indigent anteq̄ tales debeant promoueri: ne elati in ſuperbiam incidant in laqueum diaboli. Scd̄m eſt ꝙ ſi quis poſt baptiſma conuictus fuerit duobus vel tribus teſtib⁹ mortaliter peccaſſe, a promotiōe repellit: et qui contra predicta fecerit, ipſe etiam deponetur. dictur ꝙ neophytus ordinari non debet anteq̄ in fide ſolidetur. aliter enim caſum appetit cum per abrupta, id eſt precipitanter querit aſcenſum. Et ꝓbatur ſimilitudine parietum: qui niſi prius ſolidentur, et a nouitatis ſue humore ſiccentur, tignorum pondera non accipiūt: ⁊ ſi apponantur, fabrica tota diruitur.

a ℂ Neceſſitatē. Si propter neceſſitatem aliquid fit, videtur ꝙ illud licite fit: q: qđ nō eſt licitum in lege, neceſſitas facit licitum. ex̄ de reg. iu. qđ non eſt licitū. † Item neceſſitas legem nō habet. j. de cōſecra. diſ. j. ſicut non. ergo fit cōtra regulam? Reſpō. neceſſitas que reperitur in authoritate (vt neceſſitas vite) excuſat: vt ex̄ de furt. ſi qs per neceſſitatē. de conſe. diſt. v. diſcipulos. ſed in adulterio neceſſitas nō excuſat. ff. de ritu nup. palam. §. non eſt. Nā poti⁹ debemus quelibet mala tolerare ⁊c. xxxij q. v. ita ne.

Neceſſitas qn̄q; excuſat: qn̄q; ñ.

† Cōc. text. i. l. aliqn̄. ff. d of. ꝓcō. et de ſica. l. furēs

b ℂ Veniſſent. j. de cōſecra. diſti. v. neophyti.

c ℂ Et tpe. l. diſt. pōderet. ⁊ tpe, per interſtitia temporum: vt. lxxvij. diſ. in ſingulis.

d ℂ Tpe. i. ante ordinationem, et poſt baptiſmum. ‡ ſic itelligitur. j. j. q. vij. ſi quis omnez. hoc ideo dico, quia pro crimine cōmiſſo ante baptiſmuz non deponitur: vt xxvj. diſt. vna. et. c. deinde opponit.

‡ Sub. ⁊ ſic ordinat⁹ eoipſo dz deponi. l. diſt. ex penitētibus. lxxxj. diſtin. ꝗcūq;.

ue p neceſſitatē[a] ſiue ex quacūq; cauſa cōtra regulam geſta, ita vt hoīes ex vita gentiliū nup adhuc catechizati vel inſtructi, ſtatim ad ſpūale baptiſma veniſſent[b]: ⁊ continuo cū baptizati ſunt, etiā ad epāatum vel p̄ſbyteriū ꝓuecti ſūt: recte igitur viſum eſt decetero nihil tale fieri. nā et tpe[c] opus eſt vt ſit catechumen⁹: et poſt baptiſma multa ꝓbatione indiget. euidēs nanq; eſt apl̄icū preceptū dicens: Nō neophytum: ne forte elatus in ſuperbiam in iudiciū incidat, ⁊ in laqueū diaboli. Si v̄o precedente tpe[d] aliqđ peccatū admiſerit: ⁊ cōuictus duob⁹ vel trib⁹ teſtib⁹ fuerit: ceſſabit[e] a clero qui hmōi eſt. Si quis v̄o preter hoc fecerit[f], tanq̄ contraria ſtatutis ſancti concilij gerens, etiaz ipſe precipitabitur de ſtatu ſui cleri.

Neophyti vero hodie appellantur propoſitum ſacre religionis nouiter aſſumentes.

Unde beat⁹ Gregorius ſcribit Syagrio epiſcopo.

ℂ Quis dicatur neophytus et vnde ſit.

Sicut neophyt⁹ dicebatur q̄ in initio ſctē fidei erat eruditione plantatus: ſic modo neophyt⁹ habēdus eſt qui repente[g] in religionis habitu plātatus, ad ambiendos ſacros ordines irrepſerit.

ℂ Ordinate ergo ad ordines aſcendendū eſt. nā caſum appetit qui ad ſummi[h] loci veſtigia poſtpoſitis gradibus[i] per abrupta querit aſcēſum. Scimus autē ꝙ edificati parietes non prius tignoꝝ pondus accipiūt, niſi a nouitatis ſue humore ſiccentur: ne ſi ante pondera q̄ ſolidentur accipiant, cunctam ſimul ad terram fabricam deponant.

ℂ Diſtinctio. xlix.

Ecce[k] a quib⁹ vitijs debeāt eſſe imuneſq̄ in epiſcopum ſunt ordinandi, apparet. q̄ enim interceſſores[l] ꝓ populo ad deum parant, neceſſe eſt vt ei⁹ gratiam beneviuēdo mereantur. vnde Gregorius ait in paſtorali.

Solicite formidādū eſt ne q̄ placare poſſe irā dei credit, hanc ipſe ex ꝓprio reatu mereatur. cūcti em̄ liquido nouimus quia cū is qui diſplicet[m] ad intercedēdum mittit: irati animus ad deteriora ꝓuocat. Qui ergo deſiderijs terrenis aſtrigitur, caueat ne diſtricti irā iudicis grauius accendēs, dū loco delectat glīe, fiat ſubditis author ruine. Solerter ergo ſe quiſq; metiatur, nec locum regiminis aſſumere audeat ſi adhuc[n] in ſe vitiū damnabiliter regnat: ne is quem crimen deprauat ꝓprium, in-

g ℂ Repente. id eſt nouiter in monachali habitu. talis enim non eſt eligendus in prelatū: vt extra de electio. cum cauſam. et extra de electio. officij. que autem debeant eſſe interſtitia: † habes. lxxvij. diſtinctio. in ſingulis. ⁊ capitu. monachus.

h ℂ Qui ad ſummi. j. j. q. j. pueri. et c. ſi qs eps ꝑ pecuniam. et. lxj. diſtin. ſtatuimus.

i ℂ Gradibus. i. interſtitijs. nec ob. lij. diſ. ſolicitudo.

Ecce. ¶ Caſus. Hacten⁹ oſtēdit Grat. per. xiij. ca. apl̄ice regule a quib⁹ ordinandus debeat eſſe immunis. Nūc autē ſupponit. xlix. diſtic. in qua gn̄aliter oſtendit ꝙ nō dz eſſe criminoſus: q: cuz is ad intercedenduz mittitur qui diſplicet: cuz intercedit, irati anim⁹ ad deteriora ꝓuocat: et fit ſubditis author ruine: quare cauere debet ne regiminis locum aſſumat aliquis vt pro culpis aliorum oret, ſi in ſe dānabile vitiū recognoſcit.

k ℂ Ecce. A. xxv. di. hucuſq; tractatum eſt de. xiij. ca. apl̄ice regule. hic magiſter in his duob⁹ ca. ſub cōpēdio tractat de eiſdē.

e ℂ Ceſſabit. Id eſt non ordinabitur. Uel ſecundum alios etiā ordinatus degradabitur: et ſic videtur ꝙ crimen ciuiliter probatum inducit depoſitionem. ſic. xxiiij. diſtin. ca. vlti.

Crimē ciuilit ꝓbatū depoſitionem iducit.

f ℂ Fecerit. Promouendo tales ⁊c.

Sicut neophytus. ℂ Caſus. Hoc capitu. diuiditur in duas partes. In prima dicitur ꝙ neophyt⁹ eſt qui de nouo ad fidem eſt conuerſus, vel qui de nouo intrauit religionē. In ſcđa que incipit ibi: Ordinate ergo.

l ℂ Interceſſores. Uidetur hic ꝙ orationes facte a ſacerdotibus malis, noceant ſubditis: quod intellige cum ipſi ex certa ſcientia eligunt, malū et conformē ſuis moribus: al's aūt eque operantur remiſſionem per malum vt per bonū ſacerdotem: vt. j. j. q. j. ſi fuerit. ad hoc arg. vj. q. j. ex merito. arg. viij. q. j. audacter.

m ℂ Diſplicet. iij. q. vij. in grauibus.

n ℂ Si adhuc. Argum. ꝙ quis non poteſt accuſari de